

22. Ryan R. M. Promoting Self-Determined School Engagement: Motivation, Learning and Well-Being / R. M. Ryan, E. L. Deci // In: K. Wentzel, A. Wigfi (Eds.). Handbook of Motivation at School. — New York – London: Routledge, 2009. — P. 171–196.
23. Ryan R. M. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being / R. M. Ryan, E. L. Deci // American Psychologist. — 2000. — Vol. 55. — P. 68–78.
24. Sheldon K. M. Understanding the negative effects of legal education on law students: A longitudinal test of self-determination theory / K. M. Sheldon, L. S. Krieger // Personality and Social Psychology Bulletin. 2007. — Vol. 33. — P. 883–897.
25. Simpson E. L. Self Determination in the Classroom / Lauren E. Simpson // A Masters Action Research Thesis, submitted to New England College. — 2008. — 96 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.jamesarts.com/lsimpson/fullthesis>
26. Vallerand R. J. Intrinsic, extrinsic, and amotivational styles as predictors of behavior: A prospective study / R. J. Vallerand, R. Bissonnette // Journal of Personality. — 1992. — Vol. 60. — P. 599–620.
27. Williams G. C. Internalization of biopsychosocial values by medical students: A test of self-determination theory / G. C. Williams, E. L. Deci // Journal of Personality and Social Psychology. — 1996. — Vol. 70. — P. 767–779.

УДК 378.1:005.21:37.018.552(71)”312”

А. С. ЧИРВА

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАНАДИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ІНСТИТУЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ

Проаналізовано зовнішні і внутрішні інституційні стратегії інтернаціоналізації змісту вищої освіти Канади. Доведено, що зовнішні стратегії включають маркетинг освітніх послуг, збільшення кількості іноземних студентів, експорт навчальних програм, міжнародну співпрацю; до внутрішніх належать організаційні, програмні, академічні типи. Об'єктами таких стратегій є зміст освіти та основні механізми його інтернаціоналізації. Визначено пріоритетні завдання інтернаціоналізації. Встановлено, що ефективність стратегій інтернаціоналізації залежить від їх інтеграційного комплексного характеру.

Ключові слова: інституційні стратегії, інтернаціоналізація змісту вищої освіти, пріоритетні завдання.

А. С. ЧИРВА

ПРІОРИТЕТНЫЕ ЗАДАЧИ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИИ СОДЕРЖАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ КАНАДЫ В КОНТЕКСТЕ СОВРЕМЕННЫХ ИНСТИТУЦИОННЫХ СТРАТЕГИЙ

Проанализированы внешние и внутренние стратегии интернационализации содержания высшего образования Канады. Доказано, что внешние стратегии включают маркетинг образовательных услуг, увеличение количества иностранных студентов, экспорт учебных программ, международное сотрудничество; к внутренним относятся организационные, программные, академические типы. Объектами таких стратегий являются содержание образования и основные механизмы его интернационализации. Определены приоритетные задачи интернационализации. Установлено, что эффективность стратегий интернационализации зависит от их интеграционного комплексного характера.

Ключевые слова: институционные стратегии, интернационализация содержания высшего образования, приоритетные задачи.

**PRIORITY GOALS OF HIGHER EDUCATION CONTENT
INTERNATIONALIZATION IN THE CONTEXT OF MODERN
INSTITUTIONAL STRATEGIES**

The article presents analysis of the outside and inside strategies of higher education content internationalization in Canada. The outside strategies are proved to include education service marketing, foreign students number growing, export of academic programs, international cooperation. The inside strategies include organizational, program, academic types. The objects of such strategies are education content and basic mechanisms of its internationalization. Priority goals of internationalization have been specified. The efficiency of internationalization strategies has been stated to depend on their integrative and complex character.

Keywords: institutional strategies, higher education content internationalization, priority goals.

Зміст вищої освіти сучасних університетів має відповідати вимогам глобального ринку праці і бути спрямованим на підготовку фахівців, здатних виконувати професійні обов'язки у міжнародному середовищі. Тому існує потреба вивчення університетських стратегій провідних країн світу, серед яких є і Канада.

Інтернаціоналізація – невід'ємна частина інституційних стратегій канадських університетів. Хоча провінції і мають необмежені права в управлінні університетами та здійсненні і врегулюванні освітньої діяльності, реально освітню політику щодо інтернаціоналізації здійснюють університети, які надають великого значення стратегічному плануванню інтернаціоналізації вищої освіти. Тож необхідність детального вивчення університетських стратегій Канади не викликає сумніву, оскільки прогресивний досвід канадських університетів може бути використаний в українському освітньому просторі.

Різні аспекти інтернаціоналізації вищої освіти в межах інституційних стратегій вивчали Б. Бернардо (B. Bernardo), К. Вертезі (C. Vertesi), Ш. Бонд (Sh. Bond), Ж. Лемассен (J. Lemassen), Р. Келдвел (R. Caldwell), Дж. Найт (J. Knight), Д. Стюарт-Петтерсон (D. Stewart-Patterson) та інші канадські вчені.

Ю. Річардсон (J. Richardson), К. МакБей (K. McBey), С. МакКенна (S. McKenna), Т. Одгерс (T. Odgers) та І. Жіру (I. Giroux) досліджували роль викладацького складу у процесах інтернаціоналізації канадських університетів.

Питання, пов'язані з розвитком міжнародної компетентності викладачів, розглядали в своїх роботах Ш. Бонд (S. Bond), Й. Кіан (J. Qian) та Й. Хуанг (J. Huang), Ю. Річардсон (J. Richardson), К. МакБей (K. McBey), С. МакКенна (S. McKenna), Т. Одгерс (T. Odgers), І. Жіру (I. Giroux) та ін.

Студентську мобільність в контексті інтернаціоналізації вищої освіти в університетах Канади проаналізували С. Аппіа-Паді (S. Appiah-Padi), Ж. Фрюбротт (G. Fruhbrot), А. Гелвей (A. Galway), Ю. Сін (J. Sean), А. Ушер (A. Usher), Дж. Малі (J. Mallea), К. Ші (Q. She).

Систематизація праць згаданих авторів дозволяє представити комплексний аналіз основних напрямів інституційних стратегій інтернаціоналізації вищої освіти Канади та конкретизувати її основні завдання.

Метою статті є аналіз інституційних стратегій інтернаціоналізації змісту вищої освіти в університетах Канади.

Відповідно до обраної мети сформульовані такі завдання:

- розглянути основні напрями стратегій інтернаціоналізації, виявити їх особливості, охарактеризувати діяльність основних суб'єктів інтернаціоналізації;
- конкретизувати основні завдання інтернаціоналізації вищої освіти.

Основними суб'єктами формування інституційних стратегій інтернаціоналізації вищої освіти є вищі навчальні заклади (ВНЗ), специфічні організаційні підрозділи університетів, викладачі та студенти, що пояснюється специфікою організаційної структури канадської системи вищої освіти. Оскільки її характерна ознака – відсутність єдиного національного органу, що урегулює діяльність університетів, провінції і території мають необмежені права в управлінні вищої освіти, а університети – статус автономних інституцій, на рівні яких і відбувається формування стратегій інтернаціоналізації («Стратегічний план розвитку інтернаціоналізації в Університеті Вікторії на 2006–2010 рр.» (A Strategic Plan for Furthering

Internationalization at the University of Victoria 2006–2010) [7], «Міжнародний чотирирічний стратегічний бізнес-план Університету Альберти на 2002/2003 –2005/2006 рр.» (University of Alberta International Four-Year Strategic Business Plan 2002/2003 to 2005/2006) [6], «Стратегія інтернаціоналізації в Університеті гори святого Вінсента на 2005р.» (A Strategy for Internationalization at MSVU 2005) [10], «Інтернаціоналізація в Університеті острова принца Едварда, цілі і стратегічні напрямки, поновлено 2008 р.» (Internationalization at the University of Prince Edward Island, Goals and Strategic Directions, Revised 2008) [9], «Стратегічний план інтернаціоналізації на 2009–2012 рр. Університету Західного Онтаріо» (University of Western Ontario-Strategic Plan for Internationalization, 2009–2012) [8], «Стратегічний план інтернаціоналізації на 2006–2010 рр. Університету Брока» (Brock University– Strategic Internationalization Plan 2006–2010») [4] та ін.).

Як зауважують канадські дослідники Ш. Бонд і Ж. Лемассен, основним завданням інтернаціоналізації на інституційному рівні є формування лідерів, здатних: а) функціонувати ефективно на міжнародній і надзвичайно конкурентній економічній арені; б) взаємодіяти в межах міжнародних спільнот; в) брати участь в інтелектуальній та академічній діяльності, яка потребує інтуїції і співпраці; г) генерувати вирішення проблем, які перетинають національні межі, використовуючи достатні міжкультурні навички; д) сприяти миру і стабільності у світі [1].

Аналіз інституційних стратегій інтернаціоналізації вищої освіти Канади підтверджує висловлену дослідниками думку (табл. 1)

Складено автором на основі автентичних джерел [4; 6; 7; 8; 9; 10].

Зовнішні стратегії включають маркетинг освітніх послуг, збільшення кількості іноземних студентів, експорт навчальних програм, міжнародну співпрацю. До внутрішніх належать організаційні (відкриття відділів міжнародних справ, призначення спеціальних керівних посад, активізація і розвиток викладацького складу), програмні (розробка програм навчання за кордоном, програм обмінів), академічні (включення міжнародних перспектив у навчальні плани і програми, введення нових міжнародних курсів, використання досвіду міжнародних студентів) типи стратегій. Варто зазначити, що практично всі аналізовані стратегії інтернаціоналізації університетів поєднують у собі вказані типи. Як бачимо, спостерігається тенденція стратегічної інтеграції інтернаціоналізації вищої освіти в університетах Канади.

Зовнішні стратегії інтернаціоналізації освіти є переважно маркетинговими. Саме маркетинг освітніх послуг посилює позиції канадських університетів на світовому освітньому ринку. Проте використання в цих стратегіях міжнародної співпраці забезпечує реалізацію суто гуманітарних завдань: міжнародної консолідації, єдності освіти.

Як показано, у табл. 2, за спрямуванням інтернаціоналізаційної діяльності університетів Канади інституційні стратегії можна розподілити на внутрішні і зовнішні.

Таблиця 1

Стратегії реалізації інтернаціоналізації вищої освіти

Стратегічний документ	Завдання	Форми інтернаціоналізації
A Strategic Plan for Furthering Internationalization at the University of Victoria 2006–2010	Інтернаціоналізація викладання і навчання, збільшення кількості іноземних студентів, викладання дисциплін, які мають глобальну релевантність.	Інтернаціоналізація навчальних планів, студентська мобільність, міжнародна співпраця.
University of Alberta International Four-Year Strategic Business Plan 2002/2003 to 2005/2006	Розробка і впровадження програм інтеркультурної підготовки викладачів і студентів, інтернаціоналізація навчальних планів: (розробка курсів з іноземними партнерами).	Студентська та викладацька мобільність, інтернаціоналізація навчальних планів, дослідницька діяльність, (проекти розвитку), мовні курси.
A Strategy for Internationalization at MSVU 2005	Збільшення наявності регіональних та мовних дисциплін, розширення навчального плану наповнення міжнародних перспектив, інтеграція міжнародних студентів на заняттях і використання їх досвіду і знань, розвиток викладачів.	Студентська та викладацька мобільність, інтернаціоналізація навчальних планів, вивчення іноземних мов.
Internationalization at the University of Prince Edward Island, Goals and Strategic Directions, Revised 2008	Створення кампусу з глобальними перспективами, подальша інтернаціоналізація навчальних планів через розробку нових курсів і програм, присвячених міжнародній проблематиці.	Студентська мобільність, дистанційні програми, інтернаціоналізація навчальних планів, міжнародне співробітництво.
University of Western Ontario-Strategic Plan for Internationalization, 2009–2012	Розвиток інтернаціоналізації викладання і навчання через наповнення міжнародним змістом всі курси по всіх дисциплінах, розвиток програм з міжнародним фокусом, залучення іноземних викладачів.	Інтернаціоналізація навчальних планів, студентська та викладацька мобільність, міжнародна співпраця.
Brock University – strategic internationalization plan 2006–2010	Збільшення міжнародного виміру академічних програм з новим інтернаціональним змістом, створення можливості глобального навчання.	Інтернаціоналізація навчальних планів, міжнародна співпраця і дослідження, академічна мобільність.

Складено автором на основі автентичних джерел [4; 6; 7; 8; 9; 10].

Більше двох третин університетів країни здійснюють активний маркетинг освітніх продуктів і послуг в інших країнах. Це свідчить про значну активізацію інтернаціоналізаційної діяльності університетів в рамках ідеї отримання прибутку. Найважливішими причинами експорту освіти і навчальних програм, за даними Асоціації університетів і коледжів Канади (AUCC), є прагнення підвищення престижу закладу на міжнародній арені, збільшення кількості зарубіжних студентів, формування альтернативних джерел накопичення прибутків, налагодження нового міжнародного партнерства, забезпечення інтернаціонального виміру викладацької діяльності [1].

Експорт освітніх послуг включає такі форми: дистанційна освіта, програми-близнюки, офшорні кампуси, франшизові курси і програми. Програми, що постачаються через дистанційну освіту, переважно концентруються на дисциплінах економічного, педагогічного та медичного спрямування.

Стратегії інтернаціоналізації вищої освіти інституційного рівня

Зовнішні	Внутрішні		
	Організаційні	Програмні	Академічні
Маркетинг освітніх послуг, збільшення кількості іноземних студентів, експорт навчальних програм, міжнародна співпраця.	Відкриття відділів міжнародних справ, призначення спеціальних керівних посад, активізація і розвиток викладацького складу.	Розробка програм навчання за кордоном, програм обмінів.	Наповнення інтернаціональним змістом та перспективами навчальних планів і академічних програм, введення нових міжнародних курсів, використання досвіду міжнародних студентів.

Найбільшим провайдером дистанційної освіти є Канадський віртуальний університет (Canadian Virtual University) – асоціація державних канадських університетів, основними формами інтернаціоналізації освіти яких є он-лайн та дистанційна освіта. Вони співпрацюють стосовно підвищення якості університетської освіти і є членами AUCC.

Найбільш популярними засобами надання освітніх продуктів і послуг за кордон у 1999–2006 рр. були спільні програми, програми-близнюки та дистанційна освіта [2].

За даними AUCC, у 2007 р. 95% університетів країни посилюються на міжнародне спрямування документів стратегічного планування, що вказує на стрімке зростання зацікавленості в інтернаціоналізації вищої освіти.

Прикладами зовнішніх стратегій інтернаціоналізації є запровадження в Університеті Альберти стратегічного плану ефективної доставки навчальних програм на міжнародний ринок освітніх послуг [6]; запровадження обов'язкового опанування міжнародних освітніх програм студентами Університету гори святого Вінсента насамперед встановлено мінімальний термін навчання канадських студентів у партнерських освітніх установах за межами країни протягом навчального семестру, запровадження обов'язкового здобуття міжнародного освітньо-кваліфікаційного ступеня [10].

У системі управління ВНЗ рада університету займається здебільшого фінансовими і політичними питаннями, академічний сенат спрямовує діяльність на формування навчальних програм і курсів, розробку правил і вимог зарахування студентів, відповідність кваліфікації ступенів, здійснення академічного планування. Оновлення та вдосконалення організаційної структури в межах інтернаціоналізації відбувається через створення відділів міжнародних справ, координаційних комітетів, офісів міжнародних послуг [5]. Їхні рішення мають бути схвалені радою університету.

Міжнародні підрозділи забезпечують програми та послуги, які збагачують навчання, викладання, дослідницьку діяльність міжнародним виміром. Основні їх завдання – вироблення стратегії інтернаціоналізації, здобуття та зміцнення міжнародної репутації університету, маркетинг освітніх послуг, підтримка іноземних студентів, здобуття міжнародного досвіду, міжнародне співробітництво, сприяння отриманню викладачами міжкультурного досвіду і компетентності.

В деяких університетах організаційна структура підтримки інтернаціоналізаційної діяльності охоплює всі підрозділи ВНЗ, що мають різні повноваження. Так, в Університеті Брока організація міжнародної діяльності закладу базується на функціональній відповідальності і співробітництві представників окремих відділів, деканів, завідуючих кафедр, викладачів і студентів. Інтернаціоналізаційний комітет є дорадчим органом проректора з навчальної роботи і відповідно до свого мандату має бути задіяним до розробки і втілення стратегічного плану інтернаціоналізації, формування відповідної адміністративної політики і забезпечення комунікації між департаментами і факультетами. До комітету входять проректор з навчальної роботи, проректор з питань студентської підтримки, проректор з досліджень та міжнародного розвитку, координатор з міжнародних зв'язків, декани. Голова комітету призначається проректором з навчальної роботи.

Міжнародний офіс Університету Брока сприяє міжнародному навчанню і розвитку викладачів, персоналу, студентів, відповідальний за менеджмент програм та угод обмінів, адміністрування фонду підтримки міжнародних курсів. Офіс дипломних досліджень створений для студентів випускних курсів, викладачів, персоналу університету.

Відділ розвитку міжнародного ринку відповідає за організацію набору студентів в інших країнах, надання послуг у вивченні англійської як другої мови, організацію міжнародного тестування на ступінь володіння англійською, налагоджує зв'язки з міжнародними вищими школами, відвідує цільові ярмарки освітніх послуг, через освітні агентства і їх представників здійснює набір студентів-іноземців.

Відділ спільних заходів і співпраці тісно співпрацює з деканами і керівниками щодо розвитку програм 2+2 (навчання 2 роки вдома і 2 роки за кордоном) з міжнародними інституціями-партнерами.

Офіс міжнародних послуг забезпечує широкий ряд послуг для студентів, включаючи консультації іноземних студентів, адміністрування програм обмінів, послуги роботи і навчання за кордоном, відповідає за міжнародний освітній розвиток у кампусі, виховання чутливості до світових проблем інтеркультурної гармонії через спікерську підтримку, серії фільмів, ярмарки, підтримку біженців та іншу кампусову діяльність.

Організаційні стратегії інтернаціоналізації спрямовані на підвищення конкурентоспроможності університетів через використання внутрішніх можливостей і повноважень, розробку нових технологій управління інтернаціоналізаційними процесами в межах окремих інституцій.

Так, в Університеті гори святого Вінсента активно використовуються погоджувальні дії деканів та спеціалістів навчальних відділень з викладачами під час їх працевлаштування щодо інтернаціоналізованого характеру майбутньої професійної діяльності [10].

Стратегічним завданням Університету острова принца Едварда є формування інтернаціоналізованого кампусу, діяльність якого дозволить оптимізувати інтернаціоналізаційні процеси. Факультет сучасних мов запроваджує нові підходи у вивченні мов через програми обмінів. Крім того, в університеті пропонується спеціальність «Міжнародна освіта», опанування якою передбачає стажування у країнах, що розвиваються [9].

Відділ міжнародних справ у тісній співпраці з навчальним центром Університету Вікторії пропонує п'ятиденний методичний семінар з проблем інтернаціоналізації, спрямований на надання методичної допомоги викладачам в удосконаленні навчальних програм у контексті збагачення змісту міжнародним, міжкультурним або глобальним виміром. Так, у травні 2005 р. в межах роботи семінару було удосконалено навчальні програми з мікроекономіки, сексуальності людини, кількісного та якісного аналізу, закону цивільних правопорушень, вступу до всесвітньої історії мистецтва [7].

Загалом такі дії відповідають ідеям кваліфікованої міграції і отримання прибутку, призводять до удосконалення системи управління закладами, подальшого розвитку інтернаціоналізаційних процесів. Насамперед варто відзначити впливовість організаційних змін на появу нових форм інтернаціоналізації (акції і фонди підтримки, ярмарки освітніх послуг, інтернаціоналізація кампусу). Наприклад, з метою підвищення статусу Університету гори святого Вінсента міжнародній арені і залучення талановитої молоді з інших країн здійснюється розробка і запровадження стипендіальних і грантових програми, в рамках політики підтримки зарубіжних студентів відповідними службами університету запроваджено спеціальні семінари [10].

Програмні стратегії спрямовані на розробку інституційних (в межах окремих університетів) оригінальних програм навчання за кордоном, програм освітнього обміну. Прикладами таких програм у вказаних вище університетах є: «The Education Abroad», «Global Education», «Summer Abroad», «Brock Abroad», «Wuhan University Summer», «Experience Plus», «International Exchange», «Study Abroad», «Exchange and International Study», «Summer Exchange», «Western International Exchange Program», «Master of Legal Studies Program», «Areas of Concentration», «Summer at the University of Tours», «Centre for Asia-Pacific Initiatives International Internship Program» [4; 6; 7; 8; 9; 10].

Суб'єкти інтернаціоналізації вищої освіти на університетському рівні

Університет	Міжнародний підрозділ	Форми інтернаціоналізації	Засоби реалізації інтернаціоналізації
1	2	3	4
Університет Альберти	Міжнародний офіс	Інтернаціоналізація навчальних планів, студентська мобільність, міжнародна співпраця.	Нові академічні програми з глобальними перспективами, фінансова підтримка міжнародної освіти, координація програм навчання та досліджень за кордоном, орієнтація іноземних студентів, залучення до міжнародних ініціатив (створення міжнародного, енергійного навчального та дослідницького оточення), розширення послуг для іноземних студентів.
Університет Вікторії	Офіс міжнародних справ	Студентська та викладацька мобільність, інтернаціоналізація навчальних планів, дослідницька діяльність (проекти розвитку), мовні курси.	Стратегічне планування інтернаціоналізації, розвиток міжнародних досліджень та мобільності науковців, підтримка викладачів у створенні тіснішого зв'язку між міжнародними дослідженнями і викладанням, пропозиції здобувати частину освіти за кордоном, студентська підтримка, збільшення міжнародної присутності.
Університет острова принца Едварда	Офіс міжнародного розвитку (Комітет з інтернаціоналізації)	Студентська та викладацька мобільність, інтернаціоналізація навчальних планів, вивчення іноземних мов.	Розробка нових курсів і програм, присвячених міжнародним питанням; більш широка діяльність щодо наповнення курсів міжнародною перспективою згідно з навчальними планами, використання міжнародного досвіду, забезпечення міжнародних проектів розвитку, стратегічне планування інтернаціоналізації.
Університет гори Святого Вінсента	Міжнародний офіс	Студентська мобільність, дистанційні програми, інтернаціоналізація навчальних планів, міжнародне співробітництво.	Розробка стратегії інтернаціоналізації, розвиток міжнародних проектів і викладацької діяльності, збільшення кількості програм обмінів і мобільності, закріплення міжнародної репутації, підтримка викладачів щодо залучення до міжнародних досліджень.
Університет Брока	Вся університетська структура	Інтернаціоналізація навчальних планів, студентська та викладацька мобільність, міжнародна співпраця.	Розробка механізмів інтернаціоналізації навчальних планів, підтримка курсів з новим інтернаціональним змістом, розробка програм обмінів та навчання за кордоном, залучення іноземних студентів та науковців, розвиток міжнародного співробітництва та спільних проектів.
Університет Західного Онтаріо	Віце-президент університету, офіс наукових і міжнародних зв'язків	Інтернаціоналізація навчальних планів, міжнародна співпраця і дослідження, академічна мобільність.	Внутрішня фінансова підтримка міжнародних ініціатив, програма трирічної підтримки наукових журналів з міжнародної тематики, підтримка візитерів-науковців, розвиток спільних міжнародних проектів, інтернаціоналізація викладання, навчання та студентського досвіду.

Заслугує на увагу впроваджена в Університеті Альберти програма інтеркультурної підготовки викладачів і студентів, яка через залучення зарубіжних фахівців реалізується засобами використання конференцій, симпозіумів, лекцій та семінарів, сконцентрованих на проблемах інтернаціоналізації освіти. Активно представлені в інтернаціоналізаційному полі цього ВНЗ програми здобуття освіти за кордоном, програми студентської і викладацької мобільності [6]. Подібні програми активно використовуються в досвіді Університету гори святого Вінсента, зокрема, розроблено програму семінарів для викладачів з проблем інтернаціоналізації, програми наукової мобільності [10].

В межах програмних стратегій Університету Брока створено реєстр звітності програм міжнародного обміну, програм навчання за кордоном [4].

Академічні стратегії спрямовані на реалізацію інтернаціоналізаційних завдань в межах навчального процесу. Об'єктами таких стратегій є зміст освіти та основні механізми його інтернаціоналізації (табл. 3).

Складено автором на основі автентичних джерел [4; 6; 7; 8; 9; 10].

Академічні стратегії університетів Канади є вагомим, найвпливовішим засобом інтернаціоналізації освіти і відповідають загальнонаціональним тенденціям інтернаціоналізації країни. Наприклад, збагачення академічних програм міжнародним виміром в Університеті Брока відбувається через впровадження курсів з новим інтернаціональним змістом і надання можливості вивчати такі курси кожному [4]. Високим пріоритетом інтернаціоналізаційної стратегії Університету Альберти є розробка навчальних курсів за участю іноземних партнерів і з використанням нових технологій. Такий підхід дає змогу суттєво збагатити досвід учасників навчального процесу, вдосконалити зміст освіти відповідно до новітніх світових підходів [6]. Оптимізація інтернаціоналізаційних процесів в Університеті Гори святого Вінсента відбувається через залучення зарубіжних студентів до збагачення міжнародним змістом навчальних планів та академічних програм, застосування «концепції вдосконалення курикулуму» через введення міжнародних додаткових дисциплін до навчальних планів [10].

Як бачимо, ефективність інституційних стратегій інтернаціоналізації канадських університетів залежить від їх комплексного характеру, введення до їх змісту зовнішніх і внутрішніх компонентів, що дозволяє найбільш повно реалізувати пріоритетні завдання інтернаціоналізації освіти.

На основі комплексного аналізу основних напрямів інституційних стратегій інтернаціоналізації освіти доведено, що їх основними суб'єктами є університети, специфічні організаційні підрозділи університетів, викладачі та студенти, що пояснюється специфікою організаційної структури канадської системи вищої освіти Канади.

Академічні внутрішні стратегії інтернаціоналізації є базовим інституційним пріоритетом університетів Канади, що зумовлює необхідність їх подальшого вивчення, насамперед у контексті інтернаціоналізації курикулуму.

ЛІТЕРАТУРА:

1. AUCC: Canadian university engagement in international development cooperation. – May 2007 [Electronic resource]. – URL: http://www.aucc.ca/_pdf/english/publications/international_development_2007_e.pdf
2. AUCC: Knowledge exports by Canadian universities. – August 2007 [Electronic resource]. – URL: <http://www.aucc.ca/wp-content/uploads/2011/05/knowledge-exports-2007.pdf>
3. Bond Sheryl and Lemassen Jean-Pierre. A new world of knowledge: Canadian Universities and Globalization. / Sheryl Bond and Jean-Pierre Lemassen. // Ottawa. – 1999. – P. 299
4. Brock University strategic internationalization plan 2006 – 2010. Updated 12 February 2007 [Electronic resource]. – URL: <http://www.brocku.ca/brockinternational/SIPFinalVersionFeb121.pdf>
5. Council of Ministers of Education, Canada [Electronic resource]. – URL: www.cmec.ca/
6. University of Alberta International Four-Year Strategic Business Plan 2002/2003 to 2005/2006 [Electronic resource]. – URL: http://www.uofaweb.ualberta.ca/uastatistics/pdfs/update_uplan_2003.pdf
7. University of Victoria. Office of International Affairs, Office of the Vice-President Academic and Provost // Making a World of Difference. – A Strategic Plan for Furthering Internationalization at the University of Victoria. – April 2006 [Electronic resource]. – URL: http://oia.uvic.ca/assets/documents/OIAStrategic_Plan.pdf

8. University of Western Ontario – Strategic Plan for Internationalization, 2009 –2012 DRAFT (4 March 2009) [Electronic resource]. – URL: [http: / www.uwo.ca /research/docs / VPR&I /StrategicPlanIntlMarch_2009.pdf](http://www.uwo.ca/research/docs/VPR&I/StrategicPlanIntlMarch_2009.pdf)
9. UPEI Internationalization Committee. Internationalization at the University of Prince Edward Island: Goals and Strategic Directions in Alignment with the Academic Plan // A Complementary Document to the Academic Plan, With Shared Embedded Themes. – November 2005. [Electronic resource]. – URL: [http: / www.upei.ca /internationalization /files/internationalization /International % 20Strategy% 202008–2009.pdf](http://www.upei.ca/internationalization/files/internationalization/International%20Strategy%202008–2009.pdf)
10. Whalen Michael. A Strategy for Internationalization at MSVU // draft, Revised September 2005. – p. 26 [Electronic resource]. – URL: [http: // www.msvu.ca / avpinternational / MSVUInternationalizationPlan.pdf](http://www.msvu.ca/avpinternational/MSVUInternationalizationPlan.pdf)